

Ko so se začetkom marca preteklega leta zbrali poslanci v Beogradu v nar. predstavništvu, je bila med prvimi sijajna manifestacija, kjer smo stranke brez razlike zahtevali pravične meje, pa tudi vrnitev vojnih ujetnikov. Ponevno smo bili zastopniki Jugoslov. kluba s poročili in prošnjami naših ujetnikov pri ministrskem predsedniku Stojanu Protiću, pri voditelju ministrstva zunanjih zadev Spalajkoviću, in pri vojnem ministru Hadžiću. Naša vlada je pritožbe poslala delegatom v Pariz in zastopnikom v Italiji, da posredujejo. Toda Italija se našega kraljestva niti pripoznati ni hotela, vse jugoslovansko prebivalstvo bivše habsburške monarhije pa je smatrala za sovražno, da je lahko doma in na meji s svojo neslavno vojsko počenjala svoje neslavne čine.

Naša delegacija v Parizu se je na našo zahtevo obrnila s posebno prošnjo do Amerike in Wilsona. In kaj so rekli Italijani Amerikancem: razne nalezljive bolezni so med ujetniki v taboriščih, zato jih ne moremo razpošiljati, ker bi nam okužili naše italijanske kraje. Toliko se je s temi posredovanji le doseglo, da je prišel ta in oni težko bolni ali včasih tudi tak, ki se je znal dobro bolnega delati, s sanitetnimi transporti domov. Naša vlada nam je parkrat na tistih sejah, takimenovanih konferencah, med drugimi stvarmi poročala tudi o svojih prizadevanjih za ujetnike.

V Pariz so hodili tudi zastopniki-poslanci iz zasedenega ozemlja osebno. Tam niso le nastopali za priključitev slovenskih krajev k našemu kraljestvu, temveč tudi za ujetnike so se zanimali.

Končno je delegacija našega kraljestva na našo skupno zahtevo predložila zaveznikom v zadevi u-

jetnikov posebno spomenico. V Italiji so se izvršile volitve s porazom nacionalistov in irendentistov. Zmagali so socialisti in ljudska stranka. Ta preobrat v Italiji in naše vedno se ponavljajoče zahteve so imele uspeh in začeli so se vračati naši ujetniki. Toda ne po najkrajši poti. Iz Brindizi in Bari prihajajo v Gruž in preko Bosne domov, ali pa celo preko Tirolske in Dunaja.

Vračajo se možje in mladeniči, težko preizkušeni in bridko varani od onih, ki niso nikdar poznali vere in zvestobe ter so tudi nam pripravili v svojem nenasitnem pohlepu po naši zemlji skozi poldrugo leto največje skrbi, križe in težave, hujskali nad nas Rumune, Madžare, Bolgare, Nemce in nazadnje dali zavetja še frankovcem, da ne moremo vsega urediti tako in naglo, kakor bi sami radi.

Kaj vas prosimo, bivši ujetniki! Treba je, da naši bivši ujetniki v Italiji vedo, da nismo mi za trenutek pozabili na nje, temveč da so naše delo in našo skrb preprečili edino Italijani, mi pa nismo imeli nazadnje drugega sredstva, kakor javne in glasne proteste in prošnje do zaveznikov, oziroma do veseli!

Važno za nas je, da natanko vemo, ali so našim možem in mladeničem splošno, vedoma in namenoma v robstvu o nas in naši državi govorili tako, kakor sem slišal od posameznikov, zato prosim vse bivše ujetnike, naj poročajo v našo pisarno Kmetске zveze v Mariboru, kdo je ujetnikom govoril take laži in natočevanje in v katerem kraju, v katerem taborišču se je to godilo. Resnica mora na dan. Ona nam mora biti nad vse!

Glas iz ljudstva.

Umestna in modra je bila odredba deželne vlade za Slovenijo, ker je izdala naredbo glede prepovedi točenja alkoholnih pijač po gostilnah za toliko časa, dokler se prekucuski sloji ljudstva ne pomirijo in vsled preobila zaviživanja alkoholnih pijač razgreti možgani ne ohladijo. Vsled te odredbe so se preprečili marsikateri prepiri in krvavi poboji, a prihranil denar za druge nujnejše in koristnejše vsakdanje potrebe.

Toda še ena rana je, ki globoko razjeda naše truplo, rana, ki je tako globoka, da se zdi nezaceljiva, a samo dozdnevno, v resnici bi pa zahtevala enostavnega in preprostega leka, in ta rak-rana našega ljudstva je strast po tožarenju in pravljanju zaradi razžaljenja časti. Tožbe in pravde zaradi razžaljenja časti naraščajo kakor gobe po dežju. Ne najdeš z lahka okrajne sodnije na Slovenskem, kjer bi se ne vršilo vsak teden najmanj 30 takih tožb, pri večjih okrajnih sodnijah, kakor n. pr. v Mariboru, je pa takih tožb vsak teden kar na stotine. Bilo bi krivično odrekati komur pravico, da varuje svojo čast, zlasti kjer je to v resnici potrebno. Toda žalibog se dogajajo neštevilni slučajji, da leti ta ali oni k sodišču zaradi kaknega prav malenkostnega žaljenja s kako besedo, kot: baba, ded, koza, june, norlak itd. Ako se čuti razžaljenega, bezga od odvetnika do odvetnika, dokler se ga končno eden ali drugi ne usmili in vloži tozadevno tožbo. Seveda si tudi obtoženec poišče odvetnika-zagovornika in ko pride dan razprave, oblega razpravno dvorano cela vrsta raznovrstnih prič, še celo otrok. Čestokrat je izid razprave, da je prišlo do poravnave in obtoženec je moral plačati vse stroške. Toda isti ljudje so se morda že prihodnji teden zopet videli pred sodiščem, kajti sedaj je pa poprejšnji obtoženec vložil po svojem odvetniku tožbo proti svojemu prejšnjemu tožitelju tudi zaradi razžaljenja časti in tako gre naprej brez konca in kraja.

Politični ogled.

Jugoslavija.

Ze davna zahteva našega Jugoslovanskega kluba, da mora biti beograjska vlada sestavljena iz vseh parlamentarnih strank (koncentracijska vlada), se je vendar le udejavila. Radikalci Vesnić se je posrečilo, da je posamezne stranke sporazumel y toliko, da so vstopile v novo vlado. Protičeva vlada je po doseženem sporazumu podala ostavko. Takoj nato je predložil regentu dr. Vesnić listo svojega kabineta, ki je bil od Aleksandra sprejet, potrjen in zaprišežen.

Nova koncentracijska vlada je sestavljena tako-le: Predsednik dr. Milenko Vesnić; zunanji minister: dr. Ante Trumbić; namestnik zunanjega ministra in minister trgovine: dr. Momčilo Ninčević; minister notranjih zadev: dr. Ljuba Davidović; ustavni minister: Stojan Protić; minister prosvele: Svetozar Pribičević; železniški minister: dr. Anton Korošec; minister vojne ter mornarice: general Branko Jovanović; za pošto in brzojav: dr. Mato Drinković; minister šum in rud: dr. Ivan Kovačević; minister socialne politike: dr. Ljotić Kukevec; za verstvo: dr. Pavel Marinković; za agrarno reformo: dr. Krizman; za pravosodstvo: Tričković; za zdravstvo: Živojin Rafajlovič; za finance: Kosta Stojanović; za prehrano: Rista Jojković; zgradbo: Ivica Jovanović; za poljedelstvo: dr. Velizar Janković.

V novi vladi je od strank iz prejšnje vlade 10 ministrov, demokrati in skupina dr. Smolake so dobili 8 mandatov. Socialni demokratje v Vesnićevi vladi nimajo nobenega ministra.

Narodno predstavništvo, katerega bo sklicala nova vlada, se bo pečalo z volilnim zakonom in načrtom za ustavo.

Novi predsednik parlamenta bo dr. Medaković, drugi podpredsednik pa dr. Franc Janković (Slovenec).

Povzgledu beograjske vlade se bodo prenosovale tudi pokrajinske vlade v Ljubljani, Zagrebu, Sarajevu in v Dalmaciji. Predsednik Slovenije dr. Breje ostane, ravnotako baje tudi hrvaški ban dr. Matko Laginja.

Ustavni minister Protić se bo posvetoval v Zagrebu in v Ljubljani z odličnimi strokovnjaki glede ustave. Protić je za široko samoupravo posameznih pokrajin.

Italija.

Prejšnja italijanska vlada pod predsedstvom znanega Nittija je odstopila. Kralj je poveril sestavo nove vlade socialistu Bonomi, ki je pa odklonil to težavno nalogo. Od nove italijanske vlade je odvisna ugodna ali neugodna rešitev reškega vprašanja. Ako bodo imeli v novi vladi pretežno večino pristajali ljudske stranke in socialisti, lahko upamo, da se bomo pobotali z Italijani radi Reke kot pričetjskim potom.

Francija.

Železničarska stavka na Francoskem ponehava. Železniška ravnateljstva so pozvala stavkarje na delo. Francoska vlada je v dobi stavke stala odločno na stališču po Koroščevem receptu: Najprej vsi na delo, potem se še le bomo pogajali.

Nemčija.

Francoska in Angleška tirjate od Nemčije, da bo plačevala vojno odškodnino v letnih obrokih in sicer naraščajoče s povzdigom nemškega gospodarskega položaja. Najprej bo začela Nemčija plačevati vojno odškodnino Franciji.

Avstrija.

V Lincu so zborovali 11. t. m. komunisti in hoteli kakor v Ljubljani navaliti s silo na deželno vlado. Prišlo je do krvavih spopadov med komunisti in ljudsko brambo. Bilo je 7 mrtvih in 21 ranjenih. Glavne hujskače so pozaprl in čez Lino proglasili prekisod.

V Gradcu zboruje prometni posvet, na katerem imajo poleg Avstrije svoje zastopnike tudi: Jugoslavija, Čehoslovaška in Italija.

Madžarska.

Na Madžarskem se ustanovili Madžari in Nemci Kmetsko zvezo.

Turčija.

Turčiji izročena mirovna pogodba določa, da bo Turčija v Evropi omejena na Carigrad. Tudi v Aziji je Turčija vsled izročenosti mirovne pogodbe zelo zmanjšana.

Rusija.

Ruska boljševiška armada je začela protiofenzivo proti Poljakom, ki so zasedli mesto Kijev.

Gospodarstvo.

Novo Kmetijske podružnice so se ustanovile v zadnji dobi na mnogih krajih. Prosimo naše zaupnike, da nam nemudoma naznani, v kateri župniji so se od 1. januarja 1918 do danes ustanovile nove podružnice, kdo je v odboru, koliko ima članov, delokrog itd. — Tajništvo KZ.

Kmetijska podružnica Maribor in okoliš priredi 6., to je prvo nedeljo junija, ob 9. uri zjutraj v dvorani okrajnega zaslupa predavanje o naslednjih predmetih: 1. Kako hočemo letos uporabiti svoje sadje? Razgovor in eventualni sklep. 2. Priključitev okoliških posestnikov k napravi fialske elektrarne. Razklada inženir te stroke. Kakor je videti, bo zborovanje zelo važno in obenem zelo zanimivo. Zato naj ne izostane nobeden izmed udeležev: samoobsebi se sme, da je tudi povabljen ženski spol.

Zavarovanje proti požaru. Glasilo Slovenske kmetijske družbe „Kmetovalec“ piše dne 15. aprila t. l.: „Smemite table madžarskih in nemških zavarovalnih zavodov s svojih hiš! Ne dajte se še nadalje varati in izkoriščati! Vse tuje družbe (zavarovalnice) stoji na robu prepada, ker so svoj kapital požile v madžarska in nemška vojna posojila! In isti papir, se za nas danes b. v. vrednosti. Madžarsko in nemško družbe različnih imen stoji danes pod sekvestrom. Ministrstvo jim je preodvelo zavarovanje za življenje popolnoma, na požar pa jim ga je dovolilo samo še za tekoče leto. Vse drugo, kar vam „Kmetovalec“ havi agent-tuji, je neresnica. Od tujih zavarovanj lahko takoj odstopite. Ne da tuj zavod ne more preganjati za leto, ki se 1. 1. 1920 poteka, ker dunajsko sodišče ni več kompetentno (pravičeno), da bi reševalo pravde naših državljanov. Sicer pa one družbe, ki so izven meje naše države, ne morejo niti pristati na sodišče, ker smo sedaj samostojna država in svobodni državljani napram celemu zunanjemu svetu.“ — Od zavarovalnic, ki imajo svoj sedež v Nemški Avstriji ali na Ogrskem, v sličenju nesroče ni lahko mogoče dobiti izplačila zavarovalne svote, ker je pošiljanje denarja prepovedano. Poleg tega pa še vam izplačajo v nemški vrednosti. Slovenci imamo svojo lastno zavarovalnico, t. j. Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani, ki je najmočnejši zavarovalni zavod v naši državi. V Mariboru daje pojasnila glede zavarovanja pisarna Kmetске zveze v Cirilovi tiskarni, v Celju pa glavno zastopništvo na Brezju. Bliza se čas neviht, zatoorej zavarujte pravičeno svoje imetje pri domači — Vzajemni zavarovalnici.

Posiljanje svežega sadja preko meje. Slovenska kmetiska zveza je poslala pred 14 dnevi poslancu dr. Hohnjecu v Beograd prošnjo mnogih naših krajevnih organizacij, naj posreduje pri vladi za neovirano pošiljanje zgodnjega sadja v Nemško Avstrijo in druge sosedne dežele. Črešenj in drugega zgodnjega sadja je pri nas toliko, da lahko dobijo naši sadjarji zanj milijone, če oblasti ne bodo ovirale izvoza. Poslanec dr. Hohnjec nam poroča, da se mu je posrečilo doseči pri vladi zagotovilo, da se izvoz svežega sadja ne sme nikjer zadrževati. Pošiljatelj sadja (trgovci) bodo morali plačati izvozno carino v dobrem denarju (v zdravi valuti), t. j. v naših ali čehoslovških kronah, ali nemških markah, a ne v nemško-avstrijskem denarju. Slovenska kmetiska zveza je poslala vladi tudi zahtevo, naj dovoli tudi za pozno sadje neoviran izvoz.

Vinski davek ali strašilo brez glave. Nadzorništvo deželnih naklad v Ljubljani je brez glave. Dobivamo našeto pritožbo o predpisovanju vinskega davka. Iz Bezovice pri Konjicah nam piše: „Posestnik Jurij Golež je dobil en dan kar tri plačilne naloge za vinski davek za leto 1918 in sicer št. 2809 za 20 K 78 v, št. 2811 za 17.10 K in št. 2816 za 23.75 K. Kdo se naj spozna iz vsega tega? Čestitamo gg. dr. Savniku in Zajcu, da tako „vzorno“ predpisujejo ta da-